

6.Sınıf 1.Ünite (Bilişim Teknolojileri) BİLİŞİM İLE DEĞİŞİM

Bilişim Teknolojileri (BİT) Nedir?

BİT bilgi ve iletişim teknolojileri ya da bilişim teknolojileri demektir. Bilgi ve iletişim teknolojileri, bilgiye ulaşılmasını ve bilginin oluşturulmasını sağlayan her türlü görsel, işitsel, basılı ve yazılı araçlardır.

BİT'in Önemi Nedir?

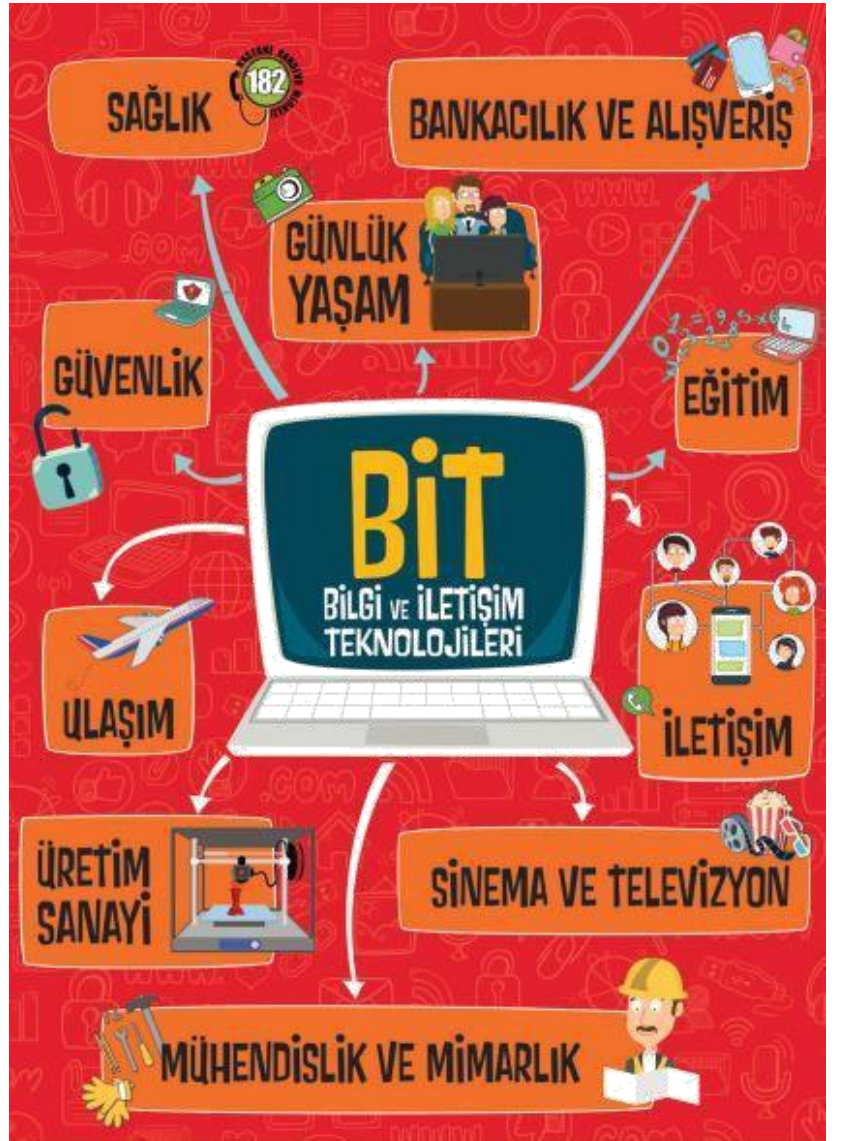
Yani bu bilişim teknolojileri hayatımıza neler katıyor bir bakalım.

1. Bilgiye hızlı ve kolay bir şekilde ulaşmayı sağlar.
2. Maliyeti azaltır ve verimliliği artırır.
3. Zaman tasarrufu sağlar.
4. Kâğıt tüketimini azaltarak doğanın korunmasına katkıda bulunur.
5. Anlık iletişimi kolaylaştırır.
6. İletişim ve hızlı haberleşmeyi sağlar.
7. Bilginin kolay ve güvenli bir şekilde saklanmasını sağlar.
8. Veri girişini kolaylaştırır.
9. Hayatı kolaylaştırır.

Bilişim Teknolojilerinin Kullandığı Alanlar

Bilişim teknolojilerinin yani BİT'in kullanıldığı birçok alan vardır.

1. Sağlık
 2. Bankacılık
 3. Alışveriş
 4. Günlük Yaşam
 5. Güvenlik
 6. Ulaşım
 7. İletişim
 8. Sinema
 9. Sanayi
 10. Mühendislik
 11. Mimarlık
- gibi bir çok alanda kullanılmaktadır.

Nesnelerin İnterneti Nedir?

Nesnelerin interneti (Internet of Things, kısaca IoT), fiziksel nesnelerin birbirleriyle veya daha büyük sistemlerle bağlantılı olduğu iletişim ağıdır.

Örnek vermek gerekirse klimanızı telefon ile kontrol edebilirsiniz. Ya da bilgisayarınız ile arabanızı kontrol edebilirsiniz. Bu örneklere nesnelerin interneti diyebiliriz.

AKILLI TOP

Bu toplar ile attığınız penaltıların kaçının gol olduğu, kaç kilometre hız ile vurduğunuzu ve hangi ayağınızla kaç gol attığınız gibi verileri alabilir ve geliştirilen yazılımlar sayesinde takip edebilirsiniz.

AKILLI RAKETLER

Akıllı raketler sayesinde tenisçilerin topa vuruş hızlarını, vuruş açılarını ve hangi elle veya stille topa vurduklarını takip edebilirsiniz. Rakete bağlı bir uygulama sayesinde istatistikleri anlık olarak takip edebilirsiniz.

BAHÇE ALETLERİ

Bahçeler için geliştirilmiş akıllı ürünler de mevcut. Bu ürünler; toprağa ne ekmeniz, nasıl ekmeniz ve toprağı hangi aralıklarla sulamanız gerektiğı konusunda size önerilerde bulunuyor.

AKILLI GÜVENLİK KAMERASI

Güvenlik kameralarının gelişmiş hâlidir. Evinize kurulan kameraları akıllı telefon ya da PC üzerinden takip edebilir, çekilen görüntüleri yakından bakabilir ve bu görüntüleri kaydedebilirsiniz.

Yapay Zeka Nedir?

Yapay zekâyı izlediğimiz çizgi film ve filmlerden dolayı insan şeklinde bir robot olarak düşünsek de, aslında yapay zekâ, bundan çok daha farklı ve karmaşık bir yapıya sahiptir. Artık hayatımızdaki birçok elektronik eşya yapay zekâ ile çalışmaktadır.

Günümüzde kullandığımız tablet ve telefonlar geliştirilen yazılımlar sayesinde sorduğumuz sorulara çeşitli yanıtlar verebilir, tıpkı bir insan gibi bizimle konuşabilirler. Yapay zekâ sayesinde, söylediğimiz kelimeler yazı diline aktarılabilir.

Yapay Zeka Örnekleri

1. Apple Siri
2. Microsoft Cortana
3. Google Now
4. IBM Watson
5. IPsoft Amelia

Bilgisayar Başında Nasıl Oturmalıyım?

1. Her bir saatlik çalışma süresi sonunda 5-15 dakikalık aralar verilmeli.
2. Ara verildiği zaman gözler dinlendirilmelidir.
3. Ara verildiği zaman basit egzersizler yapılabilir.
4. Ekranın üst kısmı göz hizasında olmalı
5. Ekranı yakından bakılmamalı
6. Ayaklar mutlaka yer ile temas etmeli
7. Dik oturmalı ve kollar dirsekten 90 derece olacak şekilde kullanılmalıdır
8. Koltuk yüksekliği ayarlanabilir olmalı bilisimciruh.com
9. Bilekler klavye kullanırken desteklenmeli

Her bir saatlik çalışma süresi sonunda 5-15 dakikalık aralar verilmeli.

Ara verildiği sırada gözler dinlendirilmeli (Kitap okumak veya televizyon izlemek gibi aktivitelerden kaçınılmalı.).

Ara verildiği sırada hareketli egzersiz yapılmalı (Bisiklet sürmek, yürüyüş yapmak, paten kaymak vb.).

Bilişim Teknolojileri İle Gelen Rahatsızlıklar (Teknolojinin Etkileri)

Bilişim teknolojilerinin etkilerinden bizlerde oluşturduğu ya da oluşturabileceği rahatsızlıklar:

1. **FOMO:** Gelişmeleri takip edememe kaygısı olarak bilinmektedir.
2. **NOMOFÖBİ:** Cep telefonundan uzaklaşma kaygısı olarak bilinmektedir.
3. **EGO SÖRFÜ:** İsmi sürekli internette yazarak kendisi ile ilgili bir şeyler paylaşılmış mı paylaşılmamış bunu kontrol etmektir.
4. **CHEESEPODDİNG:** İnternette sürekli olarak mp3 indirenlerde görülen rahatsızlık diyebiliriz.
5. **İNTERNET SİNİRİ:** Cihazlardaki performans düşüklüğünden dolayı insanların sinirlenmesine verilen isimdir.
6. **FACEBOOK DEPRESYONU:** Olumsuz olayların sosyal medyada tekrar tekrar paylaşılması ile insanların depresyona sürüklenmesidir.
7. **ELEKTRONİK UYKUSUZLUK:** Dinlenme esnasında bile telefon, tablet, bilgisayar ile uğraşanlardaki rahatsızlıktır.
8. **HAYALET TİTREŞİM:** Telefon çalmadığı halde cebinizde titrediğini hissedersiniz. Buna verilen isim hayalet titreşimdir.
9. **GOOGLE TAKİBİ:** Etrafınızdaki insanları sürekli olarak internette aratmak
10. **SELFİTİS:** Sürekli olarak kendi fotoğrafını çekip sosyal medyada paylaşmak
11. **BORDERLINE SELFİTİS:** Kişinin sosyal medyada paylaşmasa bile günde en az 3 kere resmini çekmesidir.
12. **PHUBBİNG:** Akıllı telefon bağımlılığı olarak bilinmektedir.
13. **PHOTOLURKİNG:** Sosyal medyada sürekli olarak fotoğraflara ve videolara bakarak vakit geçirmek
14. **SİBERKONDRI:** Hastalığını anlamak için doktora başvurmak yerine internette araştırarak çözmeye çalışmak.

6.Sınıf 1.Ünite (Bilişim Teknolojileri) İŞLETİM SİSTEMİNİN TANIYORUM

İşletim Sistemi Nedir?

İşletim sistemi yazılımlarının bilgisayara ait tüm donanım ve yazılım kaynaklarını kullanarak bilgisayarın yönetimini sağlayan bilgisayar ve kullanıcı arasındaki ara yüz yazılımları olarak tanımlanabilir.

Bilgisayara kurulan program işletim sistemidir. Resim işleme programları, oyun programları, hesaplama programları, video izleme programları gibi uygulama yazılımları işletim sistemi üzerine kurulur. Şu an evlerinizde ve günlük hayatta kullandığınız birçok cihazda işletim sistemi yer almaktadır. Kronometre, akıllı saat, akıllı telefon, televizyon vs.

İşletim sistemleri bilgisayarımızda yer alan en önemli yazılımlardan birisidir. Eğer işletim sistemi bilgisayarımızda, tabletimizde, televizyonumuzda, akıllı telefonumuz içerisinde olmazsa cihazlarımız çalışmaz. Hani hep duyarsınız; telefonuma format attırdım, bilgisayarıma format attırdım diye. Aslında format atmak cihazdaki işletim sisteminin tekrar yüklemektir. Siz cihazınıza format attırdığınız zaman aslında işletim sisteminizi tekrar yüklemiş oluyorsunuz.

İşletim Sistemi Çeşitleri

İşletim sistemleri ile ilgili birçok farklı yazılım vardır. Nasıl telefonlarda, arabalarda farklı farklı markalar varsa; işletim sistemlerinde de farklı farklı yazılımlar var.

1) Windows İşletim Sistemi

Windows işletim sistemi, Microsoft firması tarafından geliştirilmiştir ve ücretli bir işletim sistemidir. Yani bu işletim sistemini kullanmak için lisans parası ödenmesi gerekir. Windows işletim sisteminin bu yazı yazılırken en güncel sürümü **Windows 11'dir**.

2) Linux İşletim Sistemi

Linux işletim sistemi açık kaynak kodlu işletim sistemidir. Yani herkes tarafından geliştirilmeler yapılabilir ve ücretsiz bir şekilde sunulmaktadır.

3) Pardus İşletim Sistemi

Pardus işletim sistemi **TÜBİTAK** tarafından geliştirilen milli bir işletim sistemidir. Şu an birçok akıllı tahtada pardus işletim sistemi kullanılmaktadır.

Pardus işletim sistemi ücretsizdir ve ismini Anadolu Parsı'ndan alır.

4) MacOS

Apple firması tarafından geliştirilen bir işletim sistemidir ve ücretlidir.

5) Android

Android işletim sistemi Google tarafından geliştirilen mobil bir işletim sistemidir. Telefon ve tabletlerde kullanılmaktadır.

6) IOS

Apple firması tarafından geliştirilmiştir ve akıllı telefonlarda yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Android işletim sistemi ile birlikte telefonlarda en çok tercih edilen işletim sistemlerindedir.

İşletim Sistemleri İle İlgili Diğer Detaylar

İşletim sistemi seçimi tamamen tercih meselesidir. Şu an için akıllı tahtalarda windows 10 işletim sistemi yer almaktadır. İstersek işletim sistemini pardus ya da linux ile değiştirebiliriz. Tamamen tercih ile alakalı bir durumdur.

Şunu unutmayalım lütfen işletim sisteminin en temel görevleri;

- 1) RAM belleğin çalışmasını yönetir,
- 2) Dosya ve klasörleri yönetir,
- 3) Bilgisayarımızda yer alan programları (uygulamaları) yönetir.

Ayrıca her işletim sisteminin kendine ait bir ara yüzü vardır. Peki ara yüz nedir? Kullandığımız elektronik cihazın kullanıcıya sunduğu ekrandır. Her cihazın ara yüzü farklıdır.

IOS Ara yüzü ve Windows Ara yüzü

Ara yüz kavramını şu şekilde aklınızda tutabilirsiniz. Örneğin A araba markasının dış görünüşü ile B markası arabasının dış görünüşü farklıdır. Kullandığımız işletim sistemlerinin de dış görünüşleri bu şekildedir. Yani ekranda gördüğümüz nesnelere, şekiller farklı farklı tasarlanmıştır.

6.Sınıf 1.Ünite (Bilişim Teknolojileri) DOSYALARIM NEREDE?

1) Dosya Nedir?

Dijital ortamlarda bilgi ve komutları kaydetmek için kullanılan birimlere dosya denir. Dosya içerisindeki bilgiler; resim, metin, çizim, ses ve video gibi içerikler olabilir.

Dosyaları defterlerimiz gibi düşünebiliriz. (Resim defterimiz, bilişim defterimiz, müzik defterimiz vb...)

Dosya Yapısı

Bir dosya; dosya adı, nokta ve dosya uzantısı olmak üzere üç kısımdan meydana gelir.

Dosya Adı

Dosyaları, içerisindeki bilgileri göz önünde bulundurarak isimlendirirsek dosyayı açmadan da içerisinde ne olduğunu anlayabiliriz. Aynı zamanda dosya uzantısı da bize belge türünün ne olduğunu da göstermektedir. Örneğin, txt uzantısı ödev belgesinin bir metin dosyası olduğunu gösterir.

Dosyaya isim verirken aşağıdaki karakterleri kullanamayız:

< > : ? / \ | “ *

Sık Kullanılan Dosya Uzantıları

Dosya Uzantısı	İçerik
TXT	Yazı
MP3, WAV, WMA	Ses ve Müzik
BMP, JPG/JPEG, İCO, PNG, TİF	Resim
GİF	Hareketli Resim
PDF	E-Kitap
AVİ, MPEG, MOV, MP4, WMV, MKV, FLV	Film ve Video
EXE, BAT	Çalıştırılabilir Program
RAR-ZİP	Sıkıştırılmış Dosyalar
DOC, DOCX	Kelime İşlemci (Word)
XLS, XLSX	Elektronik Tablolama (Excel)
PPT, PPTX	Sunu (Powerpoint)

Google Drive Office: Google firmasının ürettiği Google Drive sayesinde sizin için önemli olan fotoğrafları, videoları, belgeleri ve diğer dosyaları Google Drive'a yükleyebilir ve Drive'la, istediğiniz zaman dosyalarınıza erişebilirsiniz.

Dosyalarınızı herhangi bir bilgisayarda drive.google.com adresine giderek veya hareket hâlindeyseniz Drive mobil uygulamasını kullanarak organize edebilir, düzenleyebilir ve istediğiniz kişilerle paylaşabilirsiniz. Drive Dosya Senkronizasyonu'yla tüm Drive dosyalarınıza, disk alanınızın tamamını kullanmadan doğrudan bilgisayar veya mobil cihazlarınızdan erişebilirsiniz.

2) Klasör Nedir?

Birden fazla dosyanın bir arada tutulduğu birimlere klasör denir. Klasörleri günlük hayatımızda kullandığımız dosya klasörlerine benzetebiliriz. Klasör isim uzunluklarının 255 karakterin altında olması gerekir.

Lütfen dosya ve klasör kavramlarını birbirine karıştırmayın. Örneğin elinizde A, B, C isimli müzikleriniz D, E, F isimli filmlerinizi olsun. Bilgisayarda bunları saklarken A, B, C isimli DOSYALARIMIZ için MÜZİK isimli bir klasör oluşturur ve müzikleri onun içine atarız. D, E, F isimli DOSYALARIMIZ için FİLMLER isimli bir klasör oluşturur ve filmleri de onun içine atarız. Bu şekilde dosyaları klasör içerisinde saklarsak; istediğimiz dosyaları tekrar aradığımız zaman bizlerin bulması kolay olur. Bilgisayarda yeni bir klasör oluşturmak içinse masaüstünde faremizin sağ tuşuna basar oradan yeni - klasör seçeneğini seçeriz.

3) Bulut Depolama Nedir?

Bulut depolama; saklamak istediğimiz dosyaları internet ortamında sanal olarak bizler için ayrılmış alanlarda saklamaya yarayan yerlere verilen isimdir. Elimizde olan flaş bellekleri internet ortamına taşıyarak sakladığımız dosyalara internet ortamında kolay bir şekilde ulaşabiliriz. Bulut depolama hizmeti sayesinde dosya ve klasörlerimize internetin olduğu her yerden her zaman erişebilmekteyiz.

Bulut Depolama Hizmeti Veren Firmalar

- 1) Google Drive:** Google firması tarafından verilen bir hizmettir. 15 GB alana kadar ücretsiz bir şekilde Google Drive kullanabilirsiniz.
- 2) DropBox:** Microsoft firması tarafından verilen bir hizmettir. Ücretsiz bir şekilde 2 GB alan kullanabilirsiniz.
- 3) OneDrive:** Microsoft firması tarafından verilen bir hizmettir. Ücretsiz 5 GB alan sağlar.
- 4) iCloud:** Apple firması tarafından verilen bir hizmettir. Ücretsiz 2 GB alan sağlar.
- 5) Yandex Disk:** Ücretsiz olarak 10 GB alan sağlamaktadır. Kullanımı oldukça kolaydır.

Bulut Depolamanın Sağladığı Faydalar

- Dosyaların her yerden ve her zaman ulaşılabilir olması,
- Buluta yüklenen dosyaların bilgisayarda yer kaplamaması,
- Birçok hizmetin ücretsiz olması,
- Bilgisayarın bozulması, çökmesi durumunda dosyaların zarar görmemesi gibi kolaylıklar sağlamaktadır.

Peki bulut depolamaları kullanırken güvenlik anlamında riskler yok mudur? Elbette bazı güvenlik riskleri de vardır. **Bu riskler:**

- 1)** Eğer bulut depolama hesabınız başkaları tarafından ele geçirilirse; tüm verileriniz yani tüm bilgileriniz elinizden uçup gidebilir.
- 2)** Herhangi bir yanlışlık durumunda (bu siz den ya da hizmet aldığınız firmadan kaynaklanabilir) dosyalarınız herkesin elinize geçebilir.
- 3)** Hizmet aldığınız firmanın; artık hizmet vermeyeceğini söylemesi sonucu dosyalarınız risk altına girebilir.

Dosya Sıkıştırma Nasıl Yapılır?

Dosya sıkıştırma işlemi bizlere fazladan alan yaratması açısından çok ama çok önemlidir. Diyelim ki 20 GB lık bir resim arşiviniz var. Eğer bu 20 GB lık resim dosyanızı sıkıştırma işlemi yaparsanız 18 GB a düşer ve size 2 GB fazlalık alan sağlanmış olur. Dosya sıkıştırmaya örnek olarak RAR ve ZIP verilebilir.

6.Sınıf 2.Ünite (ETİK VE GÜVENLİK) ARTIK DAHA BİLİNÇLİYİM

İnternet Etiği Nedir?

İnternet etiği; internet ortamında olan kurallara uymak, insanlara saygısızlık yapmamak olarak tanımlayabiliriz. İnterneti doğru ve dürüst kullanmak, kötü amaçlara yönelik kullanmamak, insanların haklarına saygı göstermek internet etiğinin konusudur.

Doğru İnternet Kullanımı Nasıl Olmalıdır?

- İnternet'i insanlara zarar vermek için kullanmamalıyız.
- Başkalarının İnternet'te yaptığı çalışmalara engel olmamalıyız.
- Başkalarının gizli ve kişisel dosyalarına İnternet yoluyla ulaşmamalıyız.
- Bilgilerin doğruluğunu tam olarak emin olmadan bilgileri savunmamalıyız.
- Ücretini ödemediğimiz yazılımları kopyalayıp kendi malımız gibi kullanmamalıyız.
- Başkalarının elektronik iletişim kaynaklarını izinsiz kullanmamalıyız.
- Elektronik iletişim ortamını başkalarının haklarına saygı göstererek kullanmalıyız.
- İletişim sürecinde kullandığımız dilin doğuracağı sonuçları önceden düşünmeliyiz.

Siber Zorbalık Nedir?

Siber zorbalık; internet ve bilgisayar kullanarak insanlara zarar veren kişiler için kullanılan bir kavramdır. Diyelim ki internet üzerinden birisi sizi rahatsız ediyorsa, siz siber zorbalığa maruz kalıyorsunuz demektir.

Siber Zorba Olmamak İçin Yapılması Gerekenler

- 1) Arkadaşlarıyla yaptığın kişisel görüşmeleri kaydetme ve hiç bir yerde paylaşma.
- 2) Kişinin sosyal medya hesabından ondan izinsiz paylaşımlar yapma onun izni olmadan herhangi bir fotoğrafta onu etiketleme.
- 3) İnsanları rahatsız edici şekilde çok fazla mesajlar gönderme
- 4) Kişilerle ilgili olmayan yanlış bilgileri internette paylaşma
- 5) İnternet kullanımı esnasında nazik ve kibar ol

Siber Zorbalıktan Korunma Yolları

- 1) İlk olarak sakin olun. Panik yapmayın.
- 2) Size zorbalık yapan kişiye cevap vermeyin, hatta engelleyin bir daha size mesaj atmasın.
- 3) Sizi rahatsız edecek şekilde attığı mesajları kayıt edin ve aile büyüklerinizden biriyle polise şikayette bulunun.
- 4) Siber zorbalığa maruz kaldığınızda bunu mutlaka aile büyüklerinizden biriyle paylaşın.
- 5) İnternet üzerinden tanımadığınız insanlarla lütfen görüşmeyin, konuşmayın, mesajlaşmayın.

6.Sınıf 2.Ünite (ETİK VE GÜVENLİK) YARATICI ÜRÜNLERİMİZ NASIL KORUNUYOR?

Telif Hakkı Ne Demek?

Telif hakları kendi emeğimiz ile oluşturduğumuz ürünler için sahip olduğumuz haklardır. Diyelim ki bir şarkı sözü yazdınız. Bu şarkı sözü üzerinde sahip olduğunuz haklara telif hakları denir.

Başkalarına ait ürünleri çoğaltmak, satmak yasaktır. Bu tür ürünleri barkod gibi koruma araçları orijinal yapar. **Barkodu olmayan** ürün sahtedir. Özellikle internet alışverişlerinde aldığınız ürünlerin üzerlerinde **barkod** olup olmadığına dikkat ediniz.

Ürünü üreten kişiye hiç bir dönüşü yoktur. Mesela kopya satılan kitapların yazara ve yayın evine bir katkısı yoktur. Bu şekilde kopya olarak satılan ürünlerden almamalısınız. Çünkü bu tarz ürünleri alırsanız yazar ve yayın evi bu işten emeklerinin karşılığını alamaz ve bir daha ortaya bir ürün koyamaz.

Sahibinden izin almadan çoğaltılan dağıtılan ürünlere "**korsan**" ürünler denir. Bu durum yasal olmayan bir durumdur. Korsan ürünler özellikle film, müzik ve kitap gibi ürünlerde çok karşımıza çıkmaktadır. Korsan ürünü dağıtmak ve kullanmak suçtur.

Telif hakları ile ilgili şikâyetlerinizi bildirmek için telifhaklari.gov.tr adresini kullanabilirsiniz.

İnternette ya da günlük hayatta karşılaştığımız bir eseri doğru kullanmak için aşağıda yer alan maddelere dikkat etmemiz gerekir:

- 1) Eserin kime ait olduğuna bakmalısın. Eserin kimin tarafından üretildiğini ortaya çıkarıldığını bilmek bizim için avantaj olacaktır.
- 2) Eseri sahibinin izin verdiği şekilde kullanılmalıdır. Eser sahibi ürününü belirli şartlarla kullanıma sunmuş olabilir. Örneğin; Bilişimci Ruh adlı internet sitesi içerisinde yer alan içerikleri herkes kullanabilir ama kaynak belirterek.
- 3) Eseri kullanmak için en azından e-posta ile eserin sahibine ulaşım izin almalısın.
- 4) Eseri kullandığında sahibine atıf yapmalısın. Atıf yapmak demek aslında kaynak belirtmek demektir.
- 5) Eğer gerekli ise eserin kullanım bedelini ödemelisin. Bazen eser sahipleri ürünlerinin kullanımını için bir bedel isteyebilirler. Eğer o eseri kullanmak isterseniz mutlaka eser sahibine bunun bedelini ödemelisiniz.

Adil Kullanım Nedir?

Eserin izin alınmadan kullanılabileceği durumları adil kullanım belirler.

- 1) Eserin belirli bir bölümünü kullanmak,
- 2) Eseri eğitim amaçlı kullanmak,
- 3) Eseri ticari amaç dışında kullanmak adil kullanım kapsamında olabilir.

Açık Erişim Nedir?

Ücretsiz ve açık erişim herkesin her yerde ve her zaman bilgiye erişmesini mümkün kılar. Kullanıcılar materyaller üzerinde değişiklik yapabilir ya da farklı materyalleri birleştirerek kullanabilirler.

Yaratıcı Birliktelik (Creative Commons)

Eserlerin sahiplerinin izin verdiği şekilde kullanılabilecek bir lisans türüdür.

Yaratıcı birliktelik sembolünün (CC) olduğu eserler telif hakları çerçevesinde kopyalanabilir, dağıtılabılır, düzenlenebilir ve birleştirilebilir.

Yaratıcı Birliklik Sembolleri ve Anlamları

YARATICI BİRLİKTELİK

- Her hakkı saklıdır.
- Kamu malıdır. Telif süresi bittiği için telif hakkı olmadan kullanabilirsiniz.
- Bazı hakları saklıdır.
- Hiçbir hakkı saklı değil. Serbestçe kullanabilirsiniz.
- Sahibine atıf yapmalısın.
- Aynı lisans türü ile lisanslarsan değiştirip, kopyalayıp kullanabilirsin.
- Eseri ticari amaçla kullanamazsın.
- Eseri türetemezsin.

 Google'da kullanım haklarına göre arama yapabileceğini biliyor muydun?

Lisans Türleri

1) Ücretsiz Yazılım (FreeWare): Kullanması ücretsiz olan yazılımlardır. Örneğin; paint, google chrome, bilimci ruh :) gibi

2) Lisanslı Yazılım: Kullanmak için ücret ödememiz gereken programlar için kullanılan lisans türüdür. Bazı programlar ücretlidir ve biz o programı kullanmak için lisans ücreti öderiz. Bu programlara örnek olarak Photoshop, Windows işletim sistemi ve birçok internet oyununu örnek verebiliriz.

3) Geliştirme Aşaması (BETA): Geliştirilen herhangi bir yazılım tamamen insanlara sunulmadan önce, deneme amaçlı bazı yerlerde kullanıma sunulur. Bu şekilde program tamamen piyasaya sunulmadan önce eksikleri görülür ve giderilir. Örneğin; Bilişimci Ruh internet sitesi yayına geçmeden önce 100 tane bilişim öğretmene kullandırıldı eksik yerleri tamamlandı ve daha sonra yayın hayatına başladı.

4) Geçici Kullanım (Trial): Genelde ücretli olan bu programlar 30 gün-15-gün-45 gün gibi sürelerle sizlere ücretsiz bir şekilde verilir. Belirli gün size verilen programı **tüm özellikleri** ile kullanırsınız. Size verilen süre dolunca programı kullanmak için satın almanız gerekmektedir.

5) Demo Yazılım: Ücretli olan programın belirli özelliklerini istediğiniz süre boyunca kullanabilirsiniz. Programın tamamını kullanmak için satın almanız gerekir. Örneğin 20 bölümlük bir oyunun size 2 bölümü demo yazılım içerisinde verilir. Bu 2 bölümü isterseniz sonsuza kadar kullanabilirsiniz. Ama diğer bölümleri oynamak için satın almanız gerekir.

Demo yazılım ile trial yazılımı birbirine karıştırmayın. Trial yazılımlarda programın tüm özellikleri belirli bir süre kullanılır, demo yazılımda ise programın bazı özellikleri çok uzun süre kullanılabilir. İkisi birbirinden farklı kavramlardır.

6.Sınıf 2.Ünite (ETİK VE GÜVENLİK) DİJİTAL DÜNYANIN SUÇLULARI

1) Bilişim Suçu Nedir?

Bilişim teknolojileri kullanarak insanlara ya da kurumlara maddi ve manevi zarar vermek bilişim suçudur. Örnek vermek gerekirse internet üzerinden bankaları hacklemek bilişim suçu kapsamında değerlendirilebilir.

Bilişim Suçları Nelerdir?

- 1) İnsanların kullandıkları bilgisayar sistemlerine onlardan izinsiz girmek bilişim suçlarına örnek olarak verilebilir.
- 2) Bilişim sistemleri içerisinde yer alan verileri çalma, değiştirme, sahibinden izinsiz farklı platformlarda paylaşma bilişim suçları kapsamında değerlendirilir.
- 3) Kanunla korunan yazılımları izin almadan ve ücretsiz bir şekilde kullanmak bilişim suçları kapsamında değerlendirilmektedir.
- 4) Yasa dışı yayınlar yapmak.
- 5) İnternet üzerinden insanları dolandırmak.
- 6) Bilişim yoluyla hakaret ve şantaj da bilişim suçları kapsamına girmektedir.
- 7) Kredi kartı dolandırıcılığı
- 8) Başkaları adına sosyal medyada sahte hesapların açılması.

Kısaca internet, bilgisayar, telefon vb. teknolojik aletler kullanarak işlenen suçlara bilişim suçları diyebiliriz.

Bilişim Suçlarına Maruz Kalırsak Ne Yapmalıyız?

Özellikle zararlı içerik sunan web sayfalarını şikâyet etmeliyiz. Bu tarz siteleri Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu İnternet İhbar Merkezi'ne (. ihbarweb.org.tr adresine) şikâyet edebiliriz.

Kendisini polis olarak tanıtarak arayan, telefon numaranızın bir suça karıştığını belirten ve bu konuda kendilerine yardım etmeniz için telefonu kapatmamanızı ve iletişim bilgilerinizi paylaşmanızı isteyen biri varsa bu kişi kesinlikle dolandırıcıdır ve sizi kandırmaya çalışmaktadır.

Çünkü polisler bu şekilde arayıp size bilgi vermezler. Lütfen bu tarz aramalarda hemen telefonu kapatıp 155 i arayıp gerçek polislere ulaşarak ilgili numarayı şikâyet ediniz.

İndirim kuponu kazandınız yazan mesaj aldıysan, kuponu almak için bir bağlantıyı açman gerekiyor şeklinde gördüğünüz bağlantılarda yine zararlı bağlantılardır. Eğer bu tarz bağlantılara tıklar ve bilgisayarına ya da telefonuna herhangi bir program indirirsen yüksek ihtimalle cihazına virüs girmiştir ve dolandırılmak üzeresindir. Lütfen bu tarz bağlantılara tıklamayın hatta bu tarz içerikleri şikâyet edin.

2) Siber Aklımı Seveyim

6.Sınıf 2.Ünite (ETİK VE GÜVENLİK) DİJİTAL DÜNYA

1) Bir Varmış Bir Yokmuş Eski Günlerde

İnternette yokken insanlar sizce neler yapıyorlardı?

- 1) İnsanlar 1980 ve 1990 yıllarında yani internetin henüz olmadığı yıllarda radyo dinliyorlardı.
- 2) Televizyon izliyorlardı.
- 3) Gazete okuyorlardı.
- 4) İletişim için mektup gönderiyorlardı.

Siz bu örnekleri isterseniz arttırabilirsiniz. Bugün pek çok insan interneti sosyal medya sitelerine girmek, mesaj göndermek ve bilgisayar oyunu oynamak için kullanıyor.

Hayatımızda her geçen gün daha fazla yer edinen yenilikçi teknolojiler ile hangi alışkanlıklarımızda değişiklikler olmaya başladı? Ödev yapma, haberleşme, bilgi edinme, alışveriş, iş yaşantıları, sağlık amacıyla kullanımlar, güvenlik, dinlenme vb. Gıda, temizlik, giyim, oyuncak, kırtasiye gibi ürünleri tüketici ile buluşturan iş kolları bu durumdan etkileniyor.

Artık insanlar marketlere, dükkânlara gitmek yerine istedikleri anda internet sayfalarında gezinerek sanal alışveriş yapmayı tercih ediyorlar.

Pek çok meslek teknoloji nedeniyle kaybolma tehlikesi ile karşı karşıya. Özellikle yerel işletmeler ve küçük dükkânlar yeni teknolojik gelişmeler sonucunda zarar görüyor. Teknolojinin gelişmesiyle sektörlerde de değişiklikler gözlemleniyor. 21.yy becerilerinin değişiklik göstermesiyle birlikte gelecekte mesleklerde büyük değişimler olacağı düşünülüyor.

Geleceğin mesleklerinde olması beklenen özelliklerden belki de en önemlisi kendi evinde çalışabilme imkânı (freelance) özelliğidir. Geleceğin meslekleri arasında olması beklenen bazı meslekler:

- Bilgisayar Programcısı
- Grafik Tasarımcı
- Sosyal Medya Uzmanı
- Siber Güvenlik Uzmanı
- Bilişim Teknoloji Uzmanı

2) Gelişen Teknolojinin Getirdiği Yararlar

1) Müzik Endüstrisi

Teknoloji belki de en çok müzik dünyasının işine yaramıştır desek yanlış olmaz :) Artık müzikler çok küçük cihazlara sığdırılabilmekte ve teknoloji sayesinde çok daha güzel sesler kayıt edilebilmektedir. Bu da müzik dünyasının kendini daha da geliştirmesini sağlamıştır.

2) Çevrimiçi Müzik

Çevrimiçi müzik yani internet üzerinden istediğiniz müzikleri artık gelişen teknoloji ile istediğiniz zaman istediğiniz yerden dinleyebiliyorsunuz.

Yüzlerce, binlerce müzik içerisinde kendi müzik arşivinizi oluşturabiliyorsunuz.

3) Çevrimiçi Çalışma

Artık dünyada insanlar çevrimiçi yani internet üzerinden çalışmaya başladılar. Birçok meslek artık tamamen bilgisayar başında olduğu için (grafik tasarım, web site yapımı, SEO, programlama vb.) insanlar artık işe gitmek yerine homeoffice dediğimiz yani kendi evlerinde bilgisayarları başlarında çalışıyorlar.

Çevrimiçi çalışma şekli ilerleyen yıllarda birçok sektör için geçerli olacak. Örneğin; ilerleyen yıllarda öğrenciler çok az okula gidecekler ve evlerinden eğitim alacaklar. Öğretmenler de homeoffice tarzı çalışma şekline girecekler.

4) Çevrimiçi Kitap Okuma

1990 yıllarda kitap okumak için insanlar kütüphanelere giderlerdi. Artık gelişen teknoloji sayesinde özellikle akıllı telefonlar ile istediğimiz kitapların birçoğunu dijital olarak okuyabiliyoruz. Bu da eğitim konusunda bizleri rahatlatıyor diyebiliriz.

Gelişen teknolojiyi doğru bir şekilde kullanırsak birçok faydasının olduğunu net bir şekilde görebiliyoruz. Peki teknolojiyi yanlış kullanırsak sizce bizleri neler bekliyor gelin bir de bunlara bakalım.

3) Teknoloji Kullanırken Dikkat Et :

Teknolojinin sosyal ve kültürel hayata olumlu katkıları olduğu kadar olumsuz etkileri de vardır. Sosyal ağları kullanırken ya da elektronik ortamda oyun oynarken zamanımızı doğru kullanmaya dikkat etmeli ve karşılaşabileceğimiz tehlikelerin bilincinde olmalıyız.

Önemli olan bu teknolojileri, gelişen dünyaya ayak uydurmak ve eğitim ve öğretim amacıyla kullanmaktır.

Kültürel Yozlaşma

Yabancı kültürlerin olumsuz etkisi ve toplumun kendi öz değerlerine yeterince sahip çıkmaması sonucu meydana gelen kültürel bozulmadır. Türkçeye yabancı kelimeler ekleyerek konuşmak ve yazmak ana dilimizin yozlaşmasına yani Türkçe dilinin bozulmasına neden olmaktadır.

Gereksiz ve yanlış kısaltma kullanmak da dilimizi bozmaktadır. Örneğin v harfi yerine W kullanmak kültürel yozlaşmaya örnektir. Eve geleceğim yerine ewe geleceğim yazmak buna örnek olarak verilebilir.

4) Dijital Ayak İzi Nedir?

Dijital ayak izi; internet ortamında kendiniz ile ilgili bıraktığınız bilgilerdir. Bu bilgiler belki sizin için önemli olmayabilir ama internet ortamında veri toplayan kişiler için bu bilgiler çok önemlidir. Bundan dolayı internet ortamında dijital ayak izi bırakmadan dolaşmanız sizlerin güvenliği açısından daha sağlıklı olacaktır.

5) Dijital Oyunlar ve Sokak Oyunları

Bilgisayar ve akıllı telefon oyunları bu kadar popüler olmadan önce sokak oyunları çok oynanırdı. Özellikle son 5-10 yıldır artık sokak oyunları eski cazibesini kaybetmiştir ve dijital oyunlar daha popüler hale gelmiştir.

Dijital oyun;

Çeşitli teknolojilerle programlanan ve kullanıcılara görsel bir ortam sunarak, çoğu zaman kullanıcıdan belirli bir takma isim ve parola yardımıyla giriş yapmasını sağlayan, belirli bir amaca yönelik, genellikle kazanma-kaybetme üzerine kurulu platformlardır.

Dijital oyunların da her oyunun olduğu gibi ilk çıkış ve üretilme amacı eğlencedir. Fakat teknolojinin de gelişmesine bağlı olarak zaman geçtikçe oyunlar eğitsel, stratejik, macera vb. amaçlarla da üretilmeye ve kullanılmaya başlanmıştır.

Birçok dijital oyun platformu vardır bunlar;

- 1) Masaüstü ve dizüstü bilgisayarlar
- 2) Cep telefonları ve tablet oyunları
- 3) Konsol oyunları
- 4) Arttırılmış gerçeklik oyunları

6) Bilgisayar Oyunlarının Olumlu ve Olumsuz Yönleri

Oynadığımız her oyunun bize yararı olabileceği gibi zararı da olabilir. Oyun oynarken lütfen bizlere zarar verecek oyunlardan uzak duralım. Bize katkı sağlayacak oyunları oynamaya çalışalım.

Oyunların Olumlu Yönleri

- El-göz koordinasyonunu geliştirebilir.
- Beyin jimnastiği yapmanıza yardımcı olabilir
- Düşünme ve strateji becerilerini geliştirebilir.
- Yaratıcılığı geliştirebilir

Oyunların Olumsuz Yönleri

- Bilgisayar oyunları, çok fazla vakit kaybına neden olabilir.
- Bireyleri yalnızlığa sürükleyebilir.
- Bazı oyunlar pahalı olabilir, ekonomik sorunlara sebep olabilir.
- Bireyi gerçek yaşamdan uzaklaştırabilir.
- Eğitiminiz için gerekli olan zamanı ayırmanıza engel olabilir.

6.Sınıf 2.Ünite (ETİK VE GÜVENLİK) BİLGİM DEĞERLİ VE ÖNEMLİ

1) Sosyal Medyada Gizlilik Neden Önemli?

Bildiğiniz gibi birçok kişi artık çeşitli sosyal medya sitelerini kullanıyorlar. Sosyal medya sitelerinde girdiğimiz zaman gizlilik ayarlarımıza mutlaka dikkat etmeliyiz. Bu ne demek peki? Yapmış olduğumuz paylaşımları sadece arkadaşlarımızın görmesi gerekiyor. Yani sizlerin paylaşımlarını arkadaşlarınız dışında görenler olursa başınıza maalesef kötü şeyler gelebilir.

2) Bilgi Güvenliği

Bilgi Güvenliğinin 3 Temel Özelliği

1) Gizlilik

Önemli bilgilerin yetkisiz kişilerin eline geçmemesi bilgi güvenliğini ifade eder. Örneğin, bir şirketin veya bir kurumun bazı belgelerine sadece yetkili kişiler erişebilir. Bu tür erişim kısıtlamaları bilgi gizliliği açısından önemlidir.

2)Erişebilirlik

Bilginin ihtiyaç duyulduğu zaman erişilebilir olmasıdır. Gerekli olan her durumda bilginin erişilebilir olmasıdır. Örneğin; yüksek katlı bir apartmanda asansörün çalışmaması oldukça zor bir durumdur. Bu durum, erişilebilirliğe örnek olarak verilebilir.

3) Bütünlük

Verinin yetkisiz kişiler tarafından değiştirilememesini kapsayan bir özelliktir. Bunun için bilginin değiştirilmesini engelleyecek güvenlik tedbirleri alınır.

Veriler bazen donanımların özelliklerinden, bazen kullanıcı hatalarından bazen de zararlı yazılımlardan veya kişilerden zarar görebilir. Verilerin bozulması veri bütünlüğünü bozar. Verinin bozulmasını engellemek ya da verinin bozulduğunu fark etmek önemlidir.

Örnekler:

- Okula izinsiz girişlerin engellenmesi. (Gizlilik)
- Okul notlarınızın öğretmenlerden başkası tarafından değiştirilmemesi. (Bütünlük)
- Özel araç park alanlarına girişler. (Gizlilik)
- Okul kameralarının internetten takibi. (Erişebilirlik)
- Okul güvenlik kameralarının başkaları tarafından internetten izlenmesinin engellenmesi. (Gizlilik)
- Defterden sayfa eksilip eksilmediğini anlamak. (Bütünlük)
- İstendiğinde elektronik postalara erişim. (Erişebilirlik)

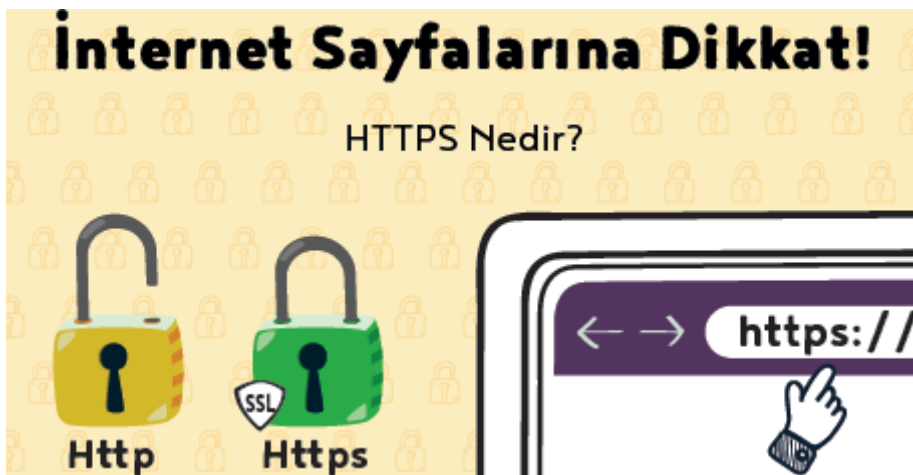
3) Gizli Mesaj Nasıl Göndeririz?

Çeşitli sebeplerden dolayı arkadaşlarımızda ya da çalıştığımız kurumlara gizli mesajlar göndermek isteyebiliriz. Yani birisi bizim mesajlarımızı ele geçirse bile ne demek istediğimizi anlamayacak şekilde mesajlar hazırlayabiliriz. Peki gizli mesaj nasıl gönderilir?

Sezar Şifresi

En eski bilgi gizleme yöntemlerinden biri 'Sezar şifresi' olarak bilinen harf kaydırma yöntemidir. Örnekteki tabloda ilk harf sırası normal alfabenin harf sıralaması, ikinci harf sırası ise üç sıra harf kaydırarak elde edilen harf sıralamasıdır.

A	B	C	Ç	D	E	F	G	Ğ	H	I	İ	J	K	
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	
V	Y	Z	A	B	C	Ç	D	E	F	G	Ğ	H	I	
L	M	N	O	Ö	P	R	S	Ş	T	U	Ü	V	Y	Z
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
İ	J	K	L	M	N	O	Ö	P	R	S	Ş	T	U	Ü

İnternet sitelerinde gezerken internet adreslerinde S harfini arayınız. Kısaca <https://www.bilimcirus.com> kırmızı ile işaretlediğim yer sitenin güvenli bir bağlantısı olduğuna bir işarettir. Orada s harfi security yani güvenlik kelimesinin baş harfidir arkadaşlar ve girdiğiniz sitenin güvenli bağlantıya sahip olup olmadığını gösterir.

LÜTFEN DİKKAT! Oradaki s harfi sitenin güvenli olup olmadığı ile ilgili bilgi vermez. Bağlantının güvenli olup olmadığı ile ilgili bilgi verir. Kısaca bilişimci ruh sitesi içerisinde gezerken bağlantınız güvenlidir kimse sizin bilgilerinizi çalamaz. Bu kısma lütfen dikkat edelim.